

# گناہان کبیرہ

## جلد اول

تألیف: شہید محراب  
آیت اللہ سید عبدالعسین دستغیب

تنظیم و تصحیح متن

حضرت آیة اللہ سید محمد ہاشم دستغیب

دستغیب، عبدالحسین، ۱۳۶۰-۱۳۹۲  
گناهان کبیره / عبدالحسین دستغیب شیرازی: چاپ اول - مشهد:  
هاتف، ۱۳۸۸.

ISBN: 978-964-484-231-3

کتابنامه به صورت زیر نویس  
۱- گناهان کبیره ۲- اخلاق اسلامی الف. عنوان  
رده بندی کنگره: BP ۲۲۵/۶  
نشانه اثر ۹ ک ۵۵ ر  
کتابخانه ملی ایران

شابک ۳-۲۳۱-۴۸۴-۹۶۴-۹۷۸



مراکز بخش  
مشهد - خیابان آزادی - بازارچه سراب - پاساژ امیر (نشر هاتف) تلفن: ۳۲۲۵۰۲۰۰ - ۳۲۲۵۳۹۲۸  
مشهد - خیابان خمینی مقابل آموزش و پرورش کوچه سجادی - نیش سجادی ۶  
(نشر هاتف) تلفن: ۳۲۲۳۵۴۲۱ - ۳۲۲۵۰۸۳۷  
تهران - خیابان اسب - خیابان لبافی نژاد - بین فروردین و اردیبهشت - بلاک ۱۹۱ (نشر هاتف)  
تلفن: ۶۶۹۶۲۹۵۹ - ۶۶۴۱۵۴۲۰

نام کتاب : گناهان کبیره جلد اول ۲

تألیف : شهید محراب آید الله علیه عبدالحسین دستغیب

ناشر : انتشارات هاتف مشهد

چاپخانه : دقت

نوبت : ششم ۱۳۹۵

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

تعداد صفحه: ۸۶۵ صفحه

قطع : وزیری

قیمت: ۳۳۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است

## فهرست موضوعات

۳۱	.....	مقدمه
۳۱	.....	راه رستگاری تقوی است
۳۱	.....	قرآن مجید و تقوی
۳۳	.....	تقوی در روایان اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۳۳	.....	دوستان می پرهیزگا، انند
۳۳	.....	چاره‌ای جز پرهیز ناری نیست
۳۴	.....	حقیقت تقوی
۳۵	.....	گناه اعمال نیک را هدر می‌دهد
۳۵	.....	درخت بهشتی و آتش سوزنده
۳۶	.....	حق الناس مانع قبولی عبادات است
۳۷	.....	گناه مانع استجاب دعا است
۳۷	.....	عبادت حقیقی ترک گناه است
۳۷	.....	کارهای نیک مانند غبار پراکنده می‌شود
۳۸	.....	اقسام گناه
۳۹	.....	درهای بهشت به روی پرهیزگاران باز است
۳۹	.....	شفاعت نباید موجب جرأت بر معصیت شود
۴۰	.....	خودکشی به امید نجات!
۴۰	.....	مرگ با یکی از سه چیز
۴۱	.....	فردا به جای اشک، خون می‌گیرند
۴۱	.....	شفاعت به سبک شمارندگان نماز نمی‌رسد
۴۲	.....	گناه زیاد ایمان را می‌برد و دل را سیاه می‌کند
۴۲	.....	دیگر موعظه اثر نمی‌کند

- ۴۳ ..... ترس از گذشته‌ها
- ۴۳ ..... شفاعت موجب امید است نه غرور
- ۴۴ ..... شیعیان اهل بیت
- ۴۴ ..... شیعیان حقیقی پیروان امامند
- ۴۵ ..... ادعای شیعه‌گری کافی نیست
- ۴۵ ..... شیعه از همه پرهیزگارتر و خدا ترس‌تر است
- ۴۶ ..... ولایت
- ۴۶ ..... ولایت علی علیه السلام قلعه محکم خداست
- ۴۷ ..... شیر دزنده و پناه به قلعه
- ۴۷ ..... آیا گفتار تنها کافی است؟
- ۴۸ ..... فرمایش مجلسی در اتمام امری
- ۴۹ ..... محبت
- ۴۹ ..... محبت، ثبات قدم می‌دهد
- ۴۹ ..... استغفار مالانکه برای دوستان علی علیه السلام
- ۵۰ ..... بلاء گناهکاران را پاک می‌کند
- ۵۰ ..... بهره‌برداری به اندازه دوستی است
- ۵۲ ..... سودا چنان خوش است که یک جا کند کسی
- ۵۲ ..... تاریکی گناه و نور توبه
- ۵۳ ..... معنی کبیره و صغیره
- ۵۳ ..... گناه کبیره چیست؟
- ۵۷ ..... دو اشکال و پاسخ آن‌ها
- ۵۷ ..... حکمت‌های بسیار
- ۵۷ ..... اصرار بر صغیره هم کبیره است
- ۵۸ ..... وقوع در مفسده و محرومیت از ثواب
- ۵۸ ..... باید به اهل بیت علیهم السلام مراجعه کرد
- ۵۸ ..... آیا اهل الذکر اهل بیت هستند؟
- ۵۹ ..... جواب از اشکال دوم

- کیابری که بزرگ‌تر است ..... ۶۰  
 گناه کبیره‌ای در عنوان دیگر ..... ۶۰

باب اول: کیابئر منصوصه (گناهانی که کبیره شمرده شده‌اند)

- ۱- شرک به خدا ..... ۶۲  
 ۱- توحید در مقام ذات ..... ۶۳  
 نصارا هم مشرک‌اند ..... ۶۳  
 بت پرستی شرک به خداست ..... ۶۴  
 ۲- توحید در مقام صفات ..... ۶۴  
 صفات نیک خلق، همه خداست ..... ۶۴  
 تزکیه نفس از غفلت است ..... ۶۵  
 پرهیزگاران از ستوده شدن بی‌توجهند ..... ۶۵  
 خداوند در صفات هم شریک ندارد ..... ۶۵  
 فرمایش پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله ..... ۶۶  
 قارون هم مشرک شد ..... ۶۶  
 ۳- توحید و شرک در افعال ..... ۶۷  
 ز آب بی رنگ صد هزاران رنگ ..... ۶۷  
 فالق الحب والنوی ..... ۶۷  
 فی ظلمات ثلاث ..... ۶۸  
 شیر لطیف از خون کثیف ..... ۶۸  
 روزی می‌دهد، اجابت می‌کند ..... ۶۸  
 مؤثر خداست ..... ۶۹  
 شئون ربوبیت، بی‌انتهاست ..... ۶۹  
 توانایی انسان ..... ۶۹  
 قدرت انسان مقید به مشیت خداست ..... ۷۰  
 ترس تنها از خدا ..... ۷۰

- ۷۰ ..... امید هم تنها به خدا.
- ۷۱ ..... سپاس منعم .....
- ۷۱ ..... ثنای وسائط هم لازم است .....
- ۷۲ ..... شرک پنهان در مقام مدح خلق .....
- ۷۲ ..... حضرت صادق علیه السلام و سائل شکور .....
- ۷۳ ..... اسباب به دست مستبب الاسباب است .....
- ۷۳ ..... متوکل کیست و توکل چیست؟ .....
- ۷۴ ..... توحید و تالیف .....
- ۷۵ ..... توحید و محبت .....
- ۷۶ ..... ۴- توحید و برک در طاعت .....
- ۷۷ ..... فرماندهان الهی .....
- ۷۷ ..... اولی الامر کیست؟ .....
- ۷۷ ..... متعه به حکم پیغمبر حلال و حکم عمر حرام .....
- ۷۸ ..... دوستی علی علیه السلام به امر پیغمبر یا به نخل یا به ... ..
- ۷۸ ..... تخصیص در اولوالامر .....
- ۷۸ ..... آیا مراد از اولوالامر علمایند؟ .....
- ۷۸ ..... اولوالامر دوازده امام شیعه هستند .....
- ۷۹ ..... پیغمبر اولوالامر را بیان می فرماید .....
- ۷۹ ..... اطاعت از مجتهد عادل .....
- ۸۰ ..... فقیه وارسته سزاوار پیروی است .....
- ۸۰ ..... اطاعت والدین هم اطاعت خداست .....
- ۸۱ ..... امر به حرام و نهی از واجب مؤثر نیست .....
- ۸۱ ..... اطاعت زن از شوهر .....
- ۸۲ ..... تمکین در امر زناشویی واجب است .....
- ۸۲ ..... باید انفاق مستحبی به اذن شوهر باشد .....
- ۸۳ ..... به حاکم جور نباید مراجعه کرد .....
- ۸۳ ..... عالم بی عمل سزاوار پیروی نیست .....

- ۸۳ ..... علمای دنیابرست راهزنان راه خدا هستند
- ۸۴ ..... فقط برای خدا باید فقیه شد
- ۸۴ ..... عوام هم مقصرند
- ۸۴ ..... ۵- توحید و شرک در مقام عبادت
- ۸۴ ..... بشر خاکی کجا و قرب رب العالمین
- ۸۵ ..... خلوص در نیت
- ۸۵ ..... ریاکار مشرک است
- ۸۶ ..... ریاء شرک اصغر است
- ۸۶ ..... ریاکار به خردش نیرنگ می زند
- ۸۷ ..... جهنم از آتش ریاکاران می نالد
- ۸۷ ..... عباداتی که صاحبش را به آتش می کشد
- ۸۷ ..... فضیلت اخلاص و پستی ریا
- ۸۸ ..... عمل خالص جلوه گر می شود
- ۸۹ ..... ریاء از نظر فقهی
- ۸۹ ..... ریای در غیر عبادت
- ۹۱ ..... ریا مربوط به قصد است
- ۹۲ ..... ۲- یأس
- ۹۲ ..... از هر گناهی بزرگ تر
- ۹۲ ..... اسباب و مسبب الاسباب
- ۹۳ ..... سبب کار نمی کند
- ۹۳ ..... ۱- آتش نمی سوزاند و کارد نمی برد
- ۹۴ ..... موسی و فرعون
- ۹۴ ..... ابرهه و خراب نشدن کعبه
- ۹۵ ..... نگهداری حضرت خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله
- ۹۵ ..... ۲- بی سبب پیدا می شود
- ۹۶ ..... دانش محمدی صلی الله علیه و آله و مکتب نرفتن
- ۹۶ ..... حاجت ها روا می کنند

- ۹۶ ..... ۳- عاقبت به شری.....
- ۹۷ ..... بلغم باعور و بدبختی جاودانی.....
- ۹۷ ..... ۴- حُسن خانمه.....
- ۹۷ ..... سحره فرعون.....
- ۹۸ ..... آسیه از بهترین زنان بود.....
- ۹۸ ..... اصحاب کهف.....
- ۹۸ ..... بیداری پیش از مرگ.....
- ۹۸ ..... مسلمان مسعود و می میرد.....
- ۹۹ ..... خوشبخت ودانی.....
- ۹۹ ..... آیا عاقل تو امید می شود؟.....
- ۹۹ ..... پیری و ترقی در روحانیت.....
- ۱۰۰ ..... بزرگی گناه یأس.....
- ۱۰۰ ..... نظری به نوزاد انسان.....
- ۱۰۰ ..... پس باید امیدوار بود.....
- ۱۰۰ ..... یأس از کفر یا بی خبری است.....
- ۱۰۱ ..... فطرت هر کسی بر امید استوار است.....
- ۱۰۲ ..... ۱- قدرت خدا.....
- ۱۰۲ ..... ۲- تجربه های شخصی.....
- ۱۰۲ ..... ۳- نمونه های خارجی.....
- ۱۰۳ ..... ابراهیم پیر و فرزند.....
- ۱۰۳ ..... زکریا و فرزندش یحیی.....
- ۱۰۵ ..... ایوب پیغمبر و بلاهای بسیار.....
- ۱۰۵ ..... فقر هم حکمت ها دارد.....
- ۱۰۵ ..... ثروت پس از تهی دستی.....
- ۱۰۷ ..... چاره یأس در مشکلات.....
- ۱۰۹ ..... همه گناهان قابل آمرزش است.....
- ۱۱۰ ..... لطف در خطاب.....



- ۱۱۰ ..... ناامیدی حرام است
- ۱۱۰ ..... توبهٔ کُشندهٔ بیغمبر هم پذیرفته می‌شود
- ۱۱۱ ..... یأس از استجاب دعا هم غلط است
- ۱۱۱ ..... گناه مانع استجاب دعاست
- ۱۱۱ ..... تأخیر استجاب موجب قرب است
- ۱۱۳ ..... ۳- القنوط من رحمة الله
- ۱۱۳ ..... یأس نومیدی از دعاست
- ۱۱۳ ..... بدگمانی سبب عقوبت است
- ۱۱۴ ..... امید بد امر نال و اجابت دعا
- ۱۱۴ ..... ناامیدی در امر دنیوی و آخری
- ۱۱۵ ..... قنوط از یأس بدتر است
- ۱۱۶ ..... ۴- الامن من مکر الله
- ۱۱۷ ..... از انواع مکر الهی املاء است
- ۱۱۸ ..... مهلت دادن بدکاران به ضررشان است
- ۱۱۹ ..... استدراج هم مکر است
- ۱۱۹ ..... ترک استغفار استدراج است
- ۱۲۰ ..... امن از مکر به چه می‌شود؟
- ۱۲۰ ..... بیم و امید لازمهٔ معرفت است
- ۱۲۱ ..... از ارتکاب گناه باید ترسید
- ۱۲۱ ..... همیشه باید بین خوف و رجاء بود
- ۱۲۱ ..... ترس در روا شدن حاجت
- ۱۲۲ ..... درد فراق سخت‌تر است
- ۱۲۲ ..... تا آخر عمر چه باشد
- ۱۲۲ ..... حضرت ابراهیم و آتش
- ۱۲۲ ..... آزمایش نیکویی داد
- ۱۲۳ ..... کمی ایمان و زیادی غفلت
- ۱۲۳ ..... جهل به عظمت و عجب در عمل

- ۱۲۳ ..... نیکی به توفیق خدا است.
- ۱۲۴ ..... دانایان از خدا می ترسند.
- ۱۲۴ ..... سخنان پیغمبر با امّ سلمه.
- ۱۲۴ ..... انبیا و ائمه از همه خائف ترند.
- ۱۲۵ ..... مؤمن بین بیم و امید است.
- ۱۲۵ ..... امید سبب غرور نمی شود.
- ۱۲۶ ..... بیم و آه در عمل ظاهر می شود.
- ۱۲۶ ..... اندرز
- ۱۲۷ ..... همیشه بین دو ترس
- ۱۲۷ ..... برای آخرت با کوشش
- ۱۲۷ ..... مدعا در کردار باید ظاهر باشد.
- ۱۲۸ ..... از خدا بترس مثل این که او را می بینی.
- ۱۲۸ ..... نمونه کامل خوف و رجاء
- ۱۲۹ ..... امیرالمؤمنین سرمشق است.
- ۱۳۰ ..... قسمتی از وصیت نامه امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۱۳۰ ..... از علی پیروی کنیم.
- ۱۳۱ ..... اعلان خطر
- ۱۳۱ ..... سالار قافله می ترسد.
- ۱۳۳ ..... ۵- آدم گشی
- ۱۳۳ ..... عذاب جاودانی ویژه کفار است.
- ۱۳۴ ..... خون و مال مسلمان محترم است.
- ۱۳۴ ..... انتحار هم قتل است.
- ۱۳۴ ..... کشتن همه مردمان.
- ۱۳۵ ..... زنده کردن همه مردمان.
- ۱۳۵ ..... قاتل، مسلمان نمی میرد.
- ۱۳۵ ..... تمام شرکاء قاتل اند.
- ۱۳۶ ..... شرکت در قتل هر چند کم باشد.

- ۱۳۶ ..... کشتن محلم، عامر را.
- ۱۳۷ ..... زمین قاتل را نپذیرفت.
- ۱۳۷ ..... خودکشی هم حرام است.
- ۱۳۸ ..... خودکشی به هر وسیله حرام است.
- ۱۳۸ ..... مؤمن خودکشی نمی‌کند.
- ۱۳۸ ..... آدم‌کشی کوچک و بزرگ ندارد.
- ۱۳۹ ..... سقط جنین نیز حرام است.
- ۱۳۹ ..... از بین بردن نطفه هم حرام است.
- ۱۳۹ ..... بچه با - از حکم مادر مرده بیرون آورده شود.
- ۱۴۰ ..... توبه آدم‌کشی.
- ۱۴۰ ..... قتل غیر عمد.
- ۱۴۱ ..... حکم قتل نفس.
- ۱۴۳ ..... ۶- عقوق والدین.
- ۱۴۴ ..... عقوق والدین و اخبار.
- ۱۴۵ ..... عاق والدین آمرزیده شدنی نیست.
- ۱۴۵ ..... نماز عاق والدین پذیرفته نیست.
- ۱۴۵ ..... جوان محتضر و شفاعت پیامبر.
- ۱۴۶ ..... عقوق چیست.
- ۱۴۶ ..... وجوب نیکی به پدر و مادر.
- ۱۴۸ ..... تفسیر آیه از حضرت صادق علیه السلام.
- ۱۴۸ ..... برتر از جهاد.
- ۱۴۹ ..... نیکی به والدین کفاره گناهان است.
- ۱۴۹ ..... نگاه شفقت به پدر و مادر.
- ۱۴۹ ..... خشنودی والدین خشنودی خدا است.
- ۱۴۹ ..... دعای ملائکه به نیکی کننده به پدر و مادر.
- ۱۵۰ ..... اثر دنیوی عاق شدن.
- ۱۵۰ ..... نیکی به والدین و طول عمر.

- ۱۵۰ ..... زیادتی مال و آبرو
- ۱۵۱ ..... عقوق، گدایی و بدبختی می آورد
- ۱۵۱ ..... عاقبت به شری عاق
- ۱۵۲ ..... دعای والدین مستجاب است
- ۱۵۲ ..... جوان عاق و دعای مشلول
- ۱۵۲ ..... مادر به نیکی سزاوارتر است
- ۱۵۲ ..... ادای پدر و مادر
- ۱۵۳ ..... جوان و مادر زمین گیر
- ۱۵۳ ..... اجابت مادر در نماز مستحبی
- ۱۵۳ ..... نیکی به والدین، مسلمان و کافر ندارد
- ۱۵۴ ..... دعا برای پدر و مادر سر
- ۱۵۴ ..... استثنای پذیر نیست
- ۱۵۵ ..... دستور حضرت صادق علیه السلام به کریه : براهیم
- ۱۵۵ ..... رفتار زکریا با مادرش
- ۱۵۵ ..... مسلمان می شود و می میرد
- ۱۵۶ ..... نیکی به والدین در زندگی و مرگ
- ۱۵۶ ..... حقوق والدین پس از مرگ
- ۱۵۶ ..... عقوق والدین پس از مرگ
- ۱۵۶ ..... یک عمل و ثواب های متعدد
- ۱۵۷ ..... استغفار و دعا برای والدین
- ۱۵۷ ..... موارد وجوب اطاعت والدین
- ۱۵۸ ..... تعارض امر و نهی والدین
- ۱۵۹ ..... لزوم تحصیل اذن والدین
- ۱۵۹ ..... فرمایش شهید در سفر مباح و مستحب فرزند
- ۱۶۰ ..... منع از نماز جماعت
- ۱۶۰ ..... رعایت احترام والدین
- ۱۶۲ ..... رعایت اولاد هم بر والدین واجب است

۱۶۲	نفقه فرزند بر پدر واجب است
۱۶۳	سعی در ازدواج فرزند
۱۶۳	آموزش و پرورش دینی
۱۶۳	باید به فرزند مهریانی کرد
۱۶۳	نگاه شفقت و بوسیدن فرزند
۱۶۳	نیکی به فرزند پس از والدین
۱۶۴	دختر به نیکی سزاوارتر است
۱۶۴	پدر روحانی به نیکی سزاوارتر است
۱۶۴	ثواب ریاضت، عقوبت شدیدتر
۱۶۵	آیات عام است
۱۶۵	سپاسگزاری از مسلمانان علی <small>علیه السلام</small>
۱۶۵	هم والدین جسمانی و هم روحانی
۱۶۶	عقوق والدین روحانی
۱۶۶	محمد <small>صلی الله علیه و آله</small> و علی <small>علیه السلام</small> دو پدر است
۱۶۶	نیکی به والدین روحانی
۱۶۸	۷- قطع رحم
۱۶۹	قطع رحم در روایات
۱۶۹	بدترین اعمال نزد خدا
۱۶۹	نیکی به رحم در مقابل بدی او
۱۷۰	مرگ را نزدیک می‌کند
۱۷۰	همه دستی جمعی می‌میرند
۱۷۱	رحمت خدا را می‌برد
۱۷۱	صله رحم واجب است
۱۷۲	نماز و زکات - تقوی و صله رحم
۱۷۲	عطای به رحم - آسانی حساب
۱۷۳	بخشش حضرت صادق <small>علیه السلام</small> به حسن افسطس
۱۷۳	صله رحم در روایات

۱۷۴	از صراط نخواهد گذشت.....
۱۷۴	آثار دنیوی صلهٔ رحم.....
۱۷۵	سبب طول عمر.....
۱۷۶	آثار معنوی و اخروی صلهٔ رحم.....
۱۷۶	قبول سایر اعمال.....
۱۷۶	بهترین گام برداشتن‌ها.....
۱۷۶	ثواب صلهٔ رحم.....
۱۷۷	معنی صله ه قطع رحم.....
۱۷۷	رحم فقیر و غنی ندارد.....
۱۷۸	صله کدام است؟.....
۱۷۸	مراتب صلهٔ رحم.....
۱۷۸	قطع رحم عرفی است.....
۱۷۹	قطع نسبت به ارحام مختلف است.....
۱۷۹	تکبیر به رحم فقیر قطع است.....
۱۷۹	حدّ وجوب صله رحم.....
۱۸۰	میزان وصل و قطع عرف است.....
۱۸۰	اگر واجب نشد مستحب است.....
۱۸۰	قطع قاطع هم حرام است.....
۱۸۰	فرمایش حضرت صادق <small>علیه السلام</small> .....
۱۸۱	نیکی به پاداش بدی.....
۱۸۱	قطع رحم مسلمان و کافر فرقی ندارد.....
۱۸۲	صلهٔ داوود رقی و مرگ رحم.....
۱۸۲	رفتار حضرت صادق <small>علیه السلام</small> با حسن و عبدالله.....
۱۸۲	گفت‌وگوی حضرت صادق <small>علیه السلام</small> با عبدالله حسنی.....
۱۸۳	تأثر حضرت بر سادات حسنی.....
۱۸۳	صله رحم با بغض کافر منافاتی ندارد.....
۱۸۳	اگر تأیید کفر نشود.....

- ۱۸۴ ..... دشمن دین باید طرد شود
- ۱۸۴ ..... اگر دشمنی نکند صله واجب است
- ۱۸۴ ..... سفر کردن برای صله رحم
- ۱۸۵ ..... دوری و دوستی
- ۱۸۵ ..... صله ارحام روحانیه
- ۱۸۵ ..... نعمت بعثت بالاترین نعمت‌ها
- ۱۸۶ ..... ولایت قابل قیاس نیست
- ۱۸۶ ..... ارحام روحانی باندند؟
- ۱۸۷ ..... حقوق سادات
- ۱۸۷ ..... آنان که به پیغمبر حق دارند
- ۱۸۷ ..... خدمت به سادات تلافی می‌سود
- ۱۸۸ ..... حقوق برادران ایمانی
- ۱۸۹ ..... زیارت مؤمن صالح زیارت امام است
- ۱۹۰ ..... ۸ - خوردن مال یتیم
- ۱۹۲ ..... تلافی به مثل خواهد شد
- ۱۹۳ ..... وبال ظالم بر اولادش با عدل منافاتی ندارد
- ۱۹۳ ..... حیر درباره این گناه
- ۱۹۴ ..... مرگ طلبکار و بچه‌های کوچک
- ۱۹۴ ..... چشم درد امیرالمؤمنین ۶
- ۱۹۵ ..... خیر وحشتناک
- ۱۹۵ ..... احسان به یتیم
- ۱۹۶ ..... اولیای صغیر
- ۱۹۶ ..... باید در کار یتیم دقت کرد
- ۱۹۸ ..... اگر قیم ثروتمند است مجاناً کار کند
- ۱۹۸ ..... اقل الامرین احوط و اولی است
- ۱۹۸ ..... تا به حد رشد نرسد نمی‌شود مالش را به او داد
- ۱۹۸ ..... نشانه‌های بلوغ از نظر شرع

- ۱۹۹ ..... رشد چیست؟
- ۲۰۰ ..... ۹- رباخواری
- ۲۰۱ ..... انحراف از عقل و شرع
- ۲۰۱ ..... آیا ربا مانند داد و ستد است؟
- ۲۰۱ ..... ربا اختلافات طبقاتی و انقلاب می‌سازد
- ۲۰۲ ..... قرض الحسنه بدون سود
- ۲۰۲ ..... رباخواری از خیرات محروم است
- ۲۰۳ ..... محرمیت از توکل به خدا
- ۲۰۳ ..... ثواب های زیاد برای قرض الحسنه
- ۲۰۳ ..... عذاب دردناک و جایز نیست
- ۲۰۴ ..... مال ربوی بی برکت است
- ۲۰۵ ..... جنگ با خدا و پیغمبر
- ۲۰۶ ..... ربا و اخبار
- ۲۰۶ ..... تأکید درباره ربا در قرآن
- ۲۰۷ ..... دین را از بین می‌برد
- ۲۰۷ ..... رباخوار آتش می‌خورد
- ۲۰۷ ..... نمونه عذاب برزخی رباخوار
- ۲۰۸ ..... زیر دست و پای آل فرعون
- ۲۰۸ ..... ربا به مراتب بدتر از زنا است
- ۲۰۹ ..... ربای قرضی
- ۲۱۰ ..... چند نکته
- ۲۱۱ ..... ربای در معامله
- ۲۱۱ ..... سه نکته
- ۲۱۲ ..... اشخاصی که ربا ندارند
- ۲۱۳ ..... ۱۰- زنا
- ۲۱۳ ..... معانی اثم و غی
- ۲۱۴ ..... بدترین راه دفع شهوت



- ۲۱۶ ..... آثار دنیوی و اخروی زنا
- ۲۱۶ ..... عذاب برزخی زناکار
- ۲۱۶ ..... بوی گند زناکار در صحرای محشر
- ۲۱۶ ..... همه، زناکاران را در محشر لعنت می‌کنند
- ۲۱۷ ..... زنا مرگ ناگهانی و فقر می‌آورد
- ۲۱۷ ..... فساد نسب و تربیت طفل
- ۲۱۷ ..... زنای محصنه
- ۲۱۸ ..... پیش‌بینی ۱ مه جانبۀ اسلام
- ۲۲۱ ..... هوشیاری
- ۲۲۱ ..... ۱- حجاب از ضروریات قرآن است
- ۲۲۴ ..... ۲- نگاه به بیگانه
- ۲۲۴ ..... تیرهای زهرآلود شیطان
- ۲۲۵ ..... زنای اعضای بدن
- ۲۲۵ ..... ابلیس قرین آتشین
- ۲۲۶ ..... ۳- تحریم خلوت با بیگانه
- ۲۲۶ ..... ۴- حدود شدید
- ۲۲۸ ..... شرعاً باید ثابت شود
- ۲۲۸ ..... دو نکته قابل توجه
- ۲۳۴ ..... ۱۱- لواط
- ۲۳۴ ..... لواط کفر است
- ۲۳۵ ..... سنگ عذاب هنگام مرگ
- ۲۳۵ ..... عذاب‌های قوم لوط بر ظالمین
- ۲۳۵ ..... غلامی که مولایش را کشت
- ۲۳۶ ..... لاطی به قوم لوط ملحق می‌شود
- ۲۳۶ ..... لواط هم فاحشه و زشت است
- ۲۳۷ ..... نگاه شهوتی به پسر حرام است
- ۲۳۷ ..... لجام آتشین برای بوسۀ شهوت

- ۲۳۸ ..... خوابیدن دو مرد یا دو زن
- ۲۳۸ ..... حد لواط
- ۲۳۹ ..... چرا حد لواط قتل است؟
- ۲۴۱ ..... توبه می‌کند و نمی‌سوزد
- ۲۴۲ ..... نکته
- ۲۴۲ ..... حکم وضعی
- ۲۴۳ ..... ۱۲- قذف
- ۲۴۳ ..... در دنیا حرود
- ۲۴۳ ..... شهادت بر علیه دوزخی است
- ۲۴۴ ..... حد، رد شهادت، نسق
- ۲۴۴ ..... از مؤمنین بیرون است
- ۲۴۵ ..... حد قذف
- ۲۴۶ ..... هتک حرمت الهی نباید بشود
- ۲۴۶ ..... روز قیامت تلافی می‌شود
- ۲۴۷ ..... توبه از قذف
- ۲۴۹ ..... وظیفه مسلمانان در برابر قذف
- ۲۵۱ ..... با فقد شرایط باز هم حرام است
- ۲۵۱ ..... قذف کفار هم جایز نیست
- ۲۵۲ ..... دشنام هم حرام است
- ۲۵۳ ..... دشنام و روایات
- ۲۵۳ ..... پاسخ دشنام
- ۲۵۴ ..... به شرطی که از حد نگذرد
- ۲۵۴ ..... خاموشی بهتر است
- ۲۵۵ ..... دشنام دهنده را شکنجه می‌دهد
- ۲۵۷ ..... ۱۳- شراب خواری
- ۲۶۳ ..... می‌خواری و اخبار اهل بیت:
- ۲۶۴ ..... شراب مادر گناهان است

- از خدا باکی ندارد ..... ۲۶۵
- کم و زیاد و خالص و ممزوج ندارد..... ۲۶۷
- مسکر مایع نجس هم هست ..... ۲۶۸
- خورانیدنش هم حرام است ..... ۲۶۸
- شرکت در سفره می‌گساری ..... ۲۶۸
- شراب برای مداوا..... ۲۶۹
- استشفاء به سه شرط عیبی ندارد..... ۲۶۹
- در شراب رها نیست ..... ۲۶۹
- هنگام ری شرش هویدا می‌شود ..... ۲۷۰
- حدّ شرب خمر ..... ۲۷۳
- از اجتماع باید راه شرب ..... ۲۷۵
- به شراب‌خوار دختر نیاید داد ..... ۲۷۵
- نهی از منکر عملی ..... ۲۷۶
- باید مبارزه همه جانبه و پی‌گیر کرد ..... ۲۷۶
- ۱۴- قمار ..... ۲۷۸
- میسیر چیست، و از لام کدام است؟ ..... ۲۷۹
- دشمنی در می و قمار..... ۲۸۰
- قمار عیاشی و هرزگی می‌آورد..... ۲۸۰
- دوری از یاد خدا و نماز..... ۲۸۱
- ۱- بازی با آلات قمار و شرط‌بندی..... ۲۸۲
- ۲- سرگرمی به آلات قمار بدون شرط‌بندی..... ۲۸۴
- ۳- بازی با شرط‌بندی به غیر آلات قمار..... ۲۸۶
- اسب دوانی و تیراندازی ..... ۲۸۶
- ۴- بازی به غیر آلات و غیر شرط جایز است..... ۲۸۷
- تذکر ..... ۲۸۸
- ۱۵- اشتغال به ملامی ..... ۲۹۰
- سرگرمی به آلات موسیقی ..... ۲۹۰

۲۹۰	..... موسیقی و اخبار اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۲۹۱	..... موسیقی نفاق می آورد و غیرت را می برد
۲۹۲	..... از آنچه شنیده شده پرسیده می شود
۲۹۲	..... موسیقی برکت را می برد
۲۹۳	..... با روی سیاه محشور می شود
۲۹۳	..... چهل روز با آلات موسیقی
۲۹۳	..... موسیقی علنی در آخرالزمان
۲۹۴	..... کار اعدا ب و تاثیر موسیقی در آن
۲۹۷	..... ۱۶- غناء
۲۹۷	..... آوازه خوانی
۲۹۷	..... غناء چیست؟
۲۹۸	..... نکاتی چند درباره غناء
۲۹۸	..... ۱- غناء از کبائر است
۲۹۸	..... ۲- لهوالحدیث در قرآن غناء است
۳۰۰	..... ۳- قول الزور به غناء تفسیر شده
۳۰۰	..... ۴- غناء لغو است
۳۰۰	..... ۵- غناء نفاق می آورد
۳۰۱	..... ۶- مجلس غناء
۳۰۱	..... ۷- غناء مورث فقر است
۳۰۱	..... ۸- عذاب غناء
۳۰۱	..... نظر رحمت به او نمی فرماید
۳۰۲	..... استماع غناء پرستش شیطان است
۳۰۲	..... درخت بهشتی و خوانندگی
۳۰۲	..... خوانندگان بهشت
۳۰۳	..... تهدیدات سخت
۳۰۳	..... ۹- رابطه غناء و زنا
۳۰۴	..... حرمت غناء از ضروریات است

- ۳۰۴ ..... گناه غناء در قرآن شدیدتر است
- ۳۰۵ ..... صدای خوب مانعی ندارد
- ۳۰۵ ..... خوب خواندن و غناء دوتاست
- ۳۰۶ ..... غناء در مجلس عروسی زنانه
- ۳۰۷ ..... ۱۷- دروغ
- ۳۰۷ ..... دروغ از بزرگ‌ترین کبائر
- ۳۰۷ ..... لعن ملک و بوی گند
- ۳۰۸ ..... قرآن مجید، دروغ
- ۳۰۸ ..... ۱- دروغ فسق است
- ۳۰۹ ..... ۲- دروغ قول زور است
- ۳۰۹ ..... ۳- دروغگو ایمان ندارد
- ۳۰۹ ..... ۴- دروغ اثم و گناه است
- ۳۰۹ ..... ۵- دروغگو ملعون است
- ۳۰۹ ..... ۶- دروغگو روسیاه است
- ۳۱۰ ..... ۷- دروغ از شراب بدتر است
- ۳۱۰ ..... ۸- بوی گند دروغ
- ۳۱۰ ..... ۹- فرار ملک
- ۳۱۲ ..... دروغ مورث کفر است
- ۳۱۲ ..... دروغ فراموشی می‌آورد
- ۳۱۲ ..... عذاب ویژه دروغگویان
- ۳۱۴ ..... مراتب دروغ
- ۳۱۴ ..... ۱- دروغ بر خدا و پیغمبر و امام
- ۳۱۴ ..... دروغ به هر چه باشد
- ۳۱۵ ..... ترجمه به خلاف هم دروغ است
- ۳۱۵ ..... کار همه کس نیست
- ۳۱۵ ..... از موارد دروغ بر خدا
- ۳۱۶ ..... دروغ بر پیغمبر و امام

- ۳۱۶ ..... نقل اخبار به شرط استناد.
- ۳۱۷ ..... نقل به مضمون هم به شرطی جایز است.
- ۳۱۷ ..... ۲- سوگند و شهادت و کتمان.
- ۳۱۷ ..... ۳- دروغ مفسده‌دار.
- ۳۱۸ ..... ۴- دروغ از روی مزاح و شوخی.
- ۳۱۸ ..... باید از هرگونه دروغ پرهیز کرد.
- ۳۲۰ ..... مبالغه‌گویی دروغ نیست.
- ۳۲۰ ..... دروغ کوچک و بزرگ ندارد.
- ۳۲۱ ..... رؤیای جعلی هم دروغ است.
- ۳۲۱ ..... آیا امثال هر دروغ است؟
- ۳۲۲ ..... طعن و مثل زدن حضرت جنتی علیه السلام.
- ۳۲۲ ..... گوش دادن به دروغ حرام است.
- ۳۲۳ ..... توریه چیست؟
- ۳۲۴ ..... حکم توریه.
- ۳۲۴ ..... جاهایی که دروغ جایز است.
- ۳۲۴ ..... قسم دروغ برای رهایی از مسلمان.
- ۳۲۵ ..... برای مال کم ارزش ندارد.
- ۳۲۵ ..... حتی الامکان توریه کند.
- ۳۲۵ ..... اصلاح ذات‌البین.
- ۳۲۶ ..... پیغام تند را ملایم کند.
- ۳۲۷ ..... اصلاح، عبادتی بزرگ است.
- ۳۲۸ ..... آب قلیل و کر، تأثیر و تأثر.
- ۳۲۸ ..... دروغ در جنگ.
- ۳۲۸ ..... وعده به اهل.
- ۳۲۸ ..... تجویز مشکل است.
- ۳۲۹ ..... دروغ‌گویی در مقام خوف و رجاء.
- ۳۲۹ ..... گفت و حال باید یکی باشد.

- ۳۳۰ ..... دروغ‌گویی در مقام اظهار بندگی
- ۳۳۰ ..... دروغ‌گویی در دعا و مناجات
- ۳۳۱ ..... دروغ‌گویی در اقرار به امان
- ۳۳۱ ..... آیا راست می‌گویید؟
- ۳۳۱ ..... دروغ با امام علیه السلام
- ۳۳۲ ..... پس در دعاها چه باید کرد؟
- ۳۳۳ ..... مراتب نسبت به هر کس
- ۳۳۳ ..... یقین صادق و کاذب
- ۳۳۵ ..... ۱۸ - سوء دعوای دروغ
- ۳۳۵ ..... وعده عذاب در قرآن
- ۳۳۶ ..... فرمایش رسول خدا صلی الله علیه و آله
- ۳۳۶ ..... آثار سوء قسم دروغ
- ۳۳۷ ..... اقسام سوگند
- ۳۳۷ ..... سوگند یا برای اثبات و تأکید ادوات، یا التزام امری در آینده
- ۳۳۷ ..... سوگند واجب
- ۳۳۷ ..... سوگند مستحب
- ۳۳۸ ..... حضرت سجاد علیه السلام سوگند نخورد
- ۳۳۹ ..... تأکید مطالب حق
- ۳۳۹ ..... سوگند مکروه
- ۳۴۰ ..... راهنمایی حضرت مسیح صلی الله علیه و آله
- ۳۴۰ ..... سوگند به سایر محترمان
- ۳۴۱ ..... سوگندی که همیشه حرام است
- ۳۴۲ ..... کفاره سوگند حرام
- ۳۴۲ ..... حضرت صادق علیه السلام و منصور دوانیقی
- ۳۴۳ ..... آیا منافاتی با حرمت ندارد
- ۳۴۴ ..... توبه از قسم دروغ
- ۳۴۴ ..... قسم بر التزام در آینده

- ۳۴۵ ..... قسم در امر مرجوح باطل است.
- ۳۴۶ ..... اقسام سوگند.
- ۳۴۷ ..... ۱۹- گواهی دروغ.
- ۳۴۷ ..... روایات منافاتی ندارد.
- ۳۴۸ ..... وعده آتش بر گواهی دروغ.
- ۳۴۹ ..... گواهی باید از روی علم باشد.
- ۳۵۰ ..... شاهد دروغ باید رسوا شود.
- ۳۵۱ ..... هرگز گواهی آتش پذیرفته نیست.
- ۳۵۱ ..... غرامت را باید بردارد.
- ۳۵۲ ..... توبه از گناه.
- ۳۵۳ ..... ۲۰- گواهی ندادن.
- ۳۵۴ ..... شهادت به حق هر چند به ضرر شاهد باشد.
- ۳۵۴ ..... دشمنی در گواهی نباید تأثیر کند.
- ۳۵۵ ..... ظلمت بی پایان برای پوشندگان گواهی.
- ۳۵۶ ..... تحمل شهادت.
- ۳۵۷ ..... دعایشان مستجاب نیست.
- ۳۵۷ ..... وجوب ادای شهادت و حرمت کتمان آن.
- ۳۵۸ ..... از روی علم باید شهادت داد.
- ۳۵۹ ..... گواهی نباید سبب ضرر گردد.
- ۳۶۰ ..... روایتی از امام کاظم علیه السلام.
- ۳۶۰ ..... ضرر بجا موجب کتمان نمی شود.
- ۳۶۱ ..... ضرر با عدم نفع فرق دارد.
- ۳۶۲ ..... ۲۱- پیمان شکنی.
- ۳۶۴ ..... اقسام نقض عهد و حکم آن ها.
- ۳۶۶ ..... استجاب دعا و وعده خداست.
- ۳۶۶ ..... گفتن در نذر و عهد لازم است.
- ۳۶۶ ..... عهد و نذر به مرجوح شرعی نمی شود.



- ۳۶۷ ..... باید متعلق نذر راجح باشد.
- ۳۶۷ ..... عهد مطلق یا مقید
- ۳۶۸ ..... کفاره عهد و نذر
- ۳۶۸ ..... عهد خدا هم سه قسم است
- ۳۶۸ ..... پیمان شکنی نفاق می آورد
- ۳۶۹ ..... پیمان با مردم
- ۳۷۰ ..... خلف وعده از صفات منافقین است
- ۳۷۱ ..... استثناء پذیر نیست
- ۳۷۱ ..... پیمان شکنان را چهار پایان بدترند
- ۳۷۲ ..... پیمان با مشرکین صحیح است
- ۳۷۲ ..... وفای به عهد پد میر با مشرکین
- ۳۷۳ ..... پیمان با قریش محترم است
- ۳۷۳ ..... پسر را به پدر باز گردانید
- ۳۷۴ ..... همین جا می ماندم تا بمیرم
- ۳۷۴ ..... اسماعیل صادق الوعد
- ۳۷۴ ..... بی وفایی از کفر سرچشمه می گیرد
- ۳۷۵ ..... مسلمان نیرنگ نمی زند
- ۳۷۵ ..... نقض عهد و دروغ
- ۳۷۵ ..... شرط ضمن عقد لازم
- ۳۷۶ ..... باید همه جا و همیشه وفای به عهد کرد
- ۳۷۶ ..... تعلیق بر مشیت متفاوت است
- ۳۷۶ ..... وعده شرّ وفا ندارد
- ۳۷۷ ..... ایوب و دسته چوب
- ۳۷۸ ..... ۲۲ - خیانت به امانت
- ۳۷۸ ..... وعده عذاب در قرآن
- ۳۷۹ ..... خیانت و اخبار اهل بیت علیهم السلام
- ۳۸۰ ..... خیانت فقر می آورد

- ۳۸۱ ..... امانت باید رد شود به هر که باشد
- ۳۸۲ ..... وسوسه شیاطین زیاد می شود
- ۳۸۲ ..... محمد ﷺ امین
- ۳۸۳ ..... اقسام خیانت
- ۳۸۳ ..... ۱- امانت خدا
- ۳۸۴ ..... امانتداری نسبت به عقل و تکلیف
- ۳۸۴ ..... احکام دیر را برسانید
- ۳۸۵ ..... ۲- امانت پیغمبر
- ۳۸۵ ..... ذریه پیغمبر امانت اند
- ۳۸۶ ..... ۳- امانت مردم
- ۳۸۶ ..... امانت شرعی
- ۳۸۷ ..... خیانت به امانت مردم
- ۳۸۷ ..... ۱- تعدی به امانت
- ۳۸۷ ..... ۲- تفریط به امانت
- ۳۸۸ ..... ۳- مسامحه در رد کردن امانت
- ۳۸۹ ..... اجاره، عاریه، رهن، و مضاربه
- ۳۸۹ ..... در جستجوی مالک و صدقه از طرف او
- ۳۸۹ ..... بلوغ و عقل در طرفین ودیعه
- ۳۹۰ ..... خداوند امانتداران را می ستاید
- ۳۹۱ ..... مقاصه از مال امانتی
- ۳۹۲ ..... خیانت در امانت باری است در قیامت
- ۳۹۳ ..... پیغمبر ﷺ از ماندن امانت می ترسد
- ۳۹۳ ..... راز دیگران امانت است
- ۳۹۳ ..... مجالس امانت است
- ۳۹۴ ..... افشای سز خیانت به امانت است
- ۳۹۵ ..... اسرار مسلمانان برای کفار
- ۳۹۵ ..... امانتدار در سایه عرش خدا

- ۳۹۶..... راز خود را به کسی نگویند.
- ۳۹۷..... سرمشق رازداری.
- ۳۹۹..... ۲۳- دزدی
- ۴۰۰..... حد دزدی.
- ۴۰۵..... شرایط اجرای حد دزدی.
- ۴۰۸..... باید از مال و ناموس دفاع کرد.
- ۴۰۹..... کیفیت اجرای حد.
- ۴۰۹..... دیه دست، حد سرقت.
- ۴۱۰..... ۲۴- کم فروشی
- ۴۱۰..... نامه اعمالشان در پیش است.
- ۴۱۱..... کم فروش ایمان ندارد.
- ۴۱۲..... پنج صفت و پنج بلا.
- ۴۱۲..... نصیحت امیرالمؤمنین علیه السلام.
- ۴۱۲..... میان دو کوه از آتش.
- ۴۱۳..... کم دادن به شماره هم حرام است.
- ۴۱۳..... به طرف، بدهکار می شود.
- ۴۱۳..... حقه بازی هم کم فروشی است.
- ۴۱۴..... غش در معامله هم حرام است.
- ۴۱۶..... تطقیف با خدا و خلق.
- ۴۱۷..... خودت را جای دیگران قرار ده.
- ۴۱۷..... انصاف بهترین کارهاست.
- ۴۱۸..... میزان عدل برای هر کس.
- ۴۱۸..... هر چیزی را پیمانهای است.
- ۴۱۸..... علی علیه السلام میزان اعمال است.
- ۴۲۰..... ۲۵- حرامخواری
- ۴۲۲..... اقسام رشوه.
- ۴۲۲..... رشوه در حکم.

- ۴۲۲ ..... هدیة و خمس به عنوان رشوه.
- ۴۲۳ ..... رشوة حلال
- ۴۲۴ ..... گرفتن رشوة حلال، مکروه است.
- ۴۲۵ ..... آثار حرامخواری.
- ۴۲۵ ..... دعای خورنده حرام مستجاب نمی شود.
- ۴۲۶ ..... حرام خواری قساوت قلب می آورد.
- ۴۲۷ ..... حلال خوردن منشأ هر خیری است.
- ۴۲۸ ..... خدا رزق را برای کسی نخواسته.
- ۴۲۸ ..... تا تمام رزقش نرسد کسی مرد.
- ۴۲۹ ..... دزد محروم از رزق حلال.

# بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

## مقدمه

### راه رستگاری تقوی است

تنها راه رسیدن به درگاه خوشبختی و تنها راه رستگاری از درکات هلاکت و بدبختی، تقوی و پرهیزگاری است.

هرچند این مطلب نزد اهل ایمان روشن است لیکن برای تذکر و یادآوری، به بعضی از خواص و آثار عظیمه آن که در قرآن مجید و انبیا اهل بیت علیهم السلام رسیده به طور اختصار اشاره می شود.

### قرآن مجید و تقوی

۱- تقوی وصیت خداوند به بنی آدم در تمام کتاب های آسمانی است، چنانچه می فرماید: هر آینه کسانی را که پیش از شما کتاب آسمانی داده شده است و شما را، وصیت می کنم که از مخالفت پروردگار بپرهیزید. <sup>(۱)</sup>

۲- تقوی مورد مدح و ثنای خداوند است، چنانچه می فرماید: اگر صبر کنید و پرهیزگار باشید، از استواری کارهای دین و درستی نشانه های ثبات بر آن و یا از حقایق احوال است. <sup>(۲)</sup>

۳- تقوی سبب حفظ و نگهداری از کیدهای شیاطین است چنانچه می فرماید: «اگر صبر داشته باشید و پرهیزگار باشید کید ایشان به شما ضرر نمی زند». <sup>(۳)</sup>

۴- تقوی سبب یاری و تأیید خداوند در تمام امور است، می فرماید: به درستی که خداوند با

۱. وَ لَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ. (نساء: ۱۳۱).

۲. وَإِنْ تُصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ (آل عمران: ۱۸۶).

۳. وَإِنْ تُصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئاً (آل عمران: ۱۲۰).

کسانی است که پرهیزگارند. (۱)

۵- تقوی سبب رستگاری و رزق حلال است از راهی که خود شخص گمان ندارد، می فرماید: «کسی که از خدا بترسد و مرتکب گناه نشود، خداوند راه بیرون شدنی برایش قرار می دهد؛ یعنی از اندوه دنیا و آخرت او را رهایی می دهد و او را از جایی که گمان ندارد روزی می رساند.» (۲)

۶- سبب تقوی خداوند عمل بنده را از نقص و عیب پاک می فرماید. چنانچه می فرماید: ای کسانی که ایمان آورده اید در ارتکاب گناه از خدا بترسید و سخن درست و استوار بگویید تا خدا کارهای شما را اصلاح فرماید به این که گناهانتان را ببامزد و اعمال نیکتان را می پذیرد. (۳)

۷- تقوی سبب آمرزش گناهان است، می فرماید: و گناهان شما را ببامزد. (۴)

۸- تقوی سبب رحمت خداوند است، چنانچه می فرماید: خداوند پرهیزگاران را دوست می دارد. (۵)

۹- تقوی سبب پذیرش هدیه بدین اعمال است، می فرماید: تنها از پرهیزگاران پذیرفته می شود. (۶)

۱۰- تقوی سبب زیادتی اکرام و اجر نزد پروردگار عالم است. می فرماید: گرامی ترین شما نزد خداوند، پرهیزگارترین شماست. (۷)

۱۱- تقوی سبب افاضه نور معرفت و علم است. می فرماید: ای کسانی که ایمان آورده اید اگر پرهیزگاری را شعار خود سازید خداوند برای شما نوری قرار می دهد تا بین حق و باطل را تمیز دهید، به این که یاریتان می کند که بدان یاری کسی که در این است از کسی که بر باطل است، جدا شود. (۸)

۱۲- تقوی سبب بشارت دادن ملائکه است هنگام مرگ، چنانچه می فرماید: کسانی که ایمان

۱. إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا (نحل: ۱۲۸).

۲. وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا - وَ يُزِفْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ. (طلاق: آیات ۲ و ۳).

۳. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ قُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا - يُضْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ (احزاب: آیات ۷۰ و ۷۱).

۴. وَ يُغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ (احزاب: ۷۱).

۵. فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ (آل عمران: ۷۶).

۶. إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ (مائده: ۲۷).

۷. إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ. (حجرات: ۱۳).

۸. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا. (انفال: ۲۹).

آوردند و با تقوی بودند برایشان در زندگانی دنیا، یعنی هنگام مرگ و در آخرت بشارت است. (۱)  
 ۱۳- تقوی سبب خلاصی از عذاب است. می فرماید: نجات می دهم کسانی را که پرهیزگار بودند. (۲)

و همچنین قرآن مجید از ذکر تقوی و امر به آن و بیان آثار آن پر است و به همین مقدار اکتفا می شود.

### تقوی در روایات اهل بیت علیهم السلام

اخبار و احادیثی که از حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام رسیده نیز در این باره زیاد است و کمتر خط ای از حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام است که در آن ذکر تقوی و متقین نشده باشد و تبرکاً یک جمله از آن حضرت ترجمه می گردد: «تقوی کلید راستی در دین، و استقامت بنده است بر طریق مبین، و ذخیره قیامت و آزادی از هر ملکه بد و کردار زشت، و رستگاری از هر تباهی و گمراهی است. به سبب تقوی حاجت طلب کننده روا می شود و گریزنده از عقاب، نجات می یابد و به عطای بسیار می رسد.» (۳)

### دوستان من پرهیزگاراند

از حضرت رسول صلی الله علیه و آله مرویست که به خواستگاران خود فرمود: مگویند که محمد صلی الله علیه و آله از ماست، به خدا سوگند که اولیای من از شما و جز شما نیست. مگر پرهیزگاران. (۴)

### چاره‌ای جز پرهیزگاری نیست

از حضرت سیدالشهدا علیه السلام مرویست که فرمود: شما را به تقوی دعوت می نمایم، به درستی که خداوند برای پرهیزگار ضامن شده که او را از آنچه خوش ندارد به آنچه دوست دارد بگرداند، و روزی دهد او را از جایی که گمان ندارد. به درستی که خداوند درباره بهشتش فریب نمی خورد؛ یعنی کسی نمی تواند به فریب و نیرنگ داخل بهشت گردد، و ثواب‌هایی که نزد اوست به کسی

۱. الَّذِينَ آمَنُوا وَ كَانُوا يَتَّقُونَ - لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ (یونس: آیات ۶۳ و ۶۴).

۲. لَمْ نُنَجِّ الَّذِينَ اتَّقَوْا (مریم: ۷۲).

۳. فَإِنَّ تَقْوَى اللَّهِ مِفْتَاحُ سَدَاةٍ وَ ذَخِيرَةٌ مَعَادٍ وَ عِنَقٌ مِنْ كُلِّ مَلَكَةٍ وَ نَجَاةٌ مِنْ كُلِّ هَلَكَةٍ بِهَا يَنْجَحُ الطَّالِبُ وَ يَنْجُو الْهَارِبُ وَ نَسَالُ الرِّعَايَةِ. «نهج البلاغه صبحی، خطبه ۲۳۰، ص ۳۵۱».

۴. لَا تَقُولُوا إِنَّمَا مُحَمَّدٌ مِثْلُ قَوْلِ اللَّهِ مَا أَوْلِيَانِي مِنْكُمْ وَ لَأَمِّنَ غَيْرِكُمْ إِلَّا الْمُتَّقُونَ. «بحار، ج ۸، ص ۳۵۹».

نمی‌رسد مگر به سبب بندگی و اطاعت او.<sup>(۱)</sup>

چون در مقدمه کتاب بنا بر اختصار است به همین مقدار اکتفا می‌شود. چیزی که مهم است دانستن معنی تقوی و حقیقت آن است.

### حقیقت تقوی

تقوی در لغت از وقایه، به معنی نگه‌داشتن و پرهیز است، و در شرع به معنی بازداشتن خود از هر چه زیان‌آخرتی دارد. به این معنا که در اوامر و نواهی پروردگار از مخالفت او پرهیز کند. چنان که از حضرت صادق علیه السلام از معنی تقوی پرسیدند؟ فرمود: هر جا که امر خداست حاضر باشی و جایی که نهی خداست حاضر نباشی.<sup>(۲)</sup> یعنی امرهای خداوند را به جا آورنده و نهی‌های او را ترک‌کننده باشی.

بنابراین تقوی سراسر به جهت است: اول: ۱- اکتساب طاعات و امتثال اوامر الهی؛ این که سعی کند واجبی از او ترک نشود (واجب امری است که در انجام ندادنش سخط و خشم پروردگار عالم است). ۲- سعی کند مستحبات را انجام دهد. اما که بتواند ترک نکند. (مستحب عملی است که در به جا آوردنش ثواب است ولی در ترکش عقاب نیست).

جهت دوم تقوی: ۱- دوری کردن از حرّمات و ترک نواهی پروردگار؛ یعنی از به جا آوردن چیزهایی که موجب خشم و سخط پروردگار است اجتناب نماید. (حرام عملی است که در انجام ندادنش عقوبت است). ۲- سعی کند مکروهات را نیز ترک نماید. (مکروه کاری است که انجام ندادنش بهتر و ترک آن مطلوب شارع مقدّس است ولی در ترک آن عقابی نیست).

کسی که طالب سعادت و مقام شامخ تقوی است باید جهت دوم تقوی را که؛ پرهیز از حرّمات و گناهان است بیشتر اهمیت دهد. زیرا اگر از حرّمات پرهیز کرد عمل خویش هر چند کم و کوچک باشد پذیرفته و او را به خداوند نزدیک می‌گرداند. چنان که در قرآن کریم آمده است:

۱. اَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ فُذٌّ ضَمِنَ لِمَنْ اتَّقَاهُ أَنْ يُحَوِّلَهُ عَمَّا يَكْرَهُ إِلَىٰ مَا يُحِبُّ وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ فَإِنَّا نَاكُ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَخَافُ عَلَىٰ الْعِبَادِ مِنْ ذُنُوبِهِمْ وَيَأْمُرُ الْعُقُوبَةَ مِنْ ذَنْبِهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَخْدَعُ عَنْ جُنَّتِهِ وَلَا يَنْتَالُ مَا عِنْدَهُ إِلَّا بِطَاعَتِهِ. «کافی، ج ۸، ص ۴۹».

۲. سِئِلَ الضَّادِقُ (ع) عَنِ تَفْسِيرِ التَّقْوَى، فَقَالَ: أَنْ لَا يَفْقِدَكَ حَيْثُ أَمَرَكَ وَ يَرَاكَ اللَّهُ حَيْثُ نَهَاكَ. «بحار ج ۷۵، ص



جز این نیست که خداوند از پرهیزگاران می‌پذیرد. (۱)

رسول خدا ﷺ نیز می‌فرماید: ای اباذر، دعای (هر چند کم) همراه با نیکوکاری انسان را کفایت می‌کند هم‌چنان‌که (مقدار کمی از) نمک، غذا را کفایت می‌کند. (۲)

یعنی همان‌گونه که برای گوارا شدن طعام مقدار مختصری نمک کافی است هم‌چنین برای استجاب دعا هم اگر شخص، متقی باشد مختصر دعایی کافی است.

### گناه اعمال نیک را هدر می‌دهد

پاره‌ای از گناهان کبیره باطل‌کننده اعمال صالحه است. لذا پرهیز از گناه مهم‌تر از اعمال صالحه است. برای اثبات این مطلب (و اهمیت بیشتر ترک گناه) پاره‌ای از روایات نقل می‌شود.

۱- رسول خدا ﷺ فرمود: نخوردن یک لقمه حرام در نزد خداوند از دو هزار رکعت نماز مستحبی بهتر است. (۳)

۲- امام صادق علیه السلام فرمود: خوردن یک درهم به صاحبش نزد خداوند با هفتاد حج مقبول برابر است. (۴)

۳- هم‌چنین امام صادق علیه السلام فرمود: در به جا آوردن اعمال صالحه سعی و کوشش کنید و اگر عمل صالحی انجام نمی‌دهید، پس معصیت کنید، همانا کسی که بنا می‌کند و خراب نمی‌کند بنایش بالا می‌رود هر چند کم باشد، ولی کسی که بنا می‌کند و خراب می‌کند بنایی ندارد. (۵)

### درخت بهشتی و آتش سوزنده

۴- رسول خدا ﷺ فرمود: کسی که سبحان الله بگوید در درختی در بهشت برایش غرس می‌فرماید. مردی از قریش برخاست و عرض کرد: پس ما در بهشت درختان زیادی داریم؟ حضرت فرمود: «آری، ولی بترسید از این که آتشی به سوی آن‌ها بفرستد و همه را بسوزانید». (۶)

۱. اِنَّمَا يَنْقُضُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ. «مانده: ۳۰».

۲. يَا أَيُّهَا ذَرِّي يَخْفَى مِنَ الدَّعَاءِ مَعَ الْبِرِّ مَا يَخْفَى مِنَ الطَّعَامِ مِنَ الْمِلْحِ. «بحار الأنوار، ج ۸۵، ص ۷۴».

۳. تَرَكْتُ لِقْمَةَ حَرَامٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ صَلَاةِ الْفَيِّ زَكَاةٍ تَطْوَعًا. «حکم النبي، ج ۱، ص ۱۲».

۴. رَدُّ ذَانِقٍ مِنْ حَرَامٍ يُعَدُّ عِنْدَ اللَّهِ سِتِّينَ أَلْفَ حَبَّةٍ مِزْوَرَةٍ. «بحار الأنوار، ج ۱۲، ص ۱۰۰».

۵. جَدُّوا وَاجْتَهَدُوا وَإِنْ لَمْ تَعْمَلُوا فَلَا تَعْضُوا فَإِنَّ مِنْ بَنِييَ وَ لَا يُهْدَمُ بِنَاؤُهُ وَإِنْ كَانَ بَيْتِي وَ يُهْدَمُ بِنَاؤُهُ لَأَنْ تَأْتِي بِنَاؤُهُ. «بحار، ج ۲۸۶، ص ۶۷».

۶. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص): مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ غَرَسَ اللَّهُ لَهُ بِهَا شَجَرَةً فِي الْجَنَّةِ... فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ شَجَرَنَا فِي

۵- همچنین آن حضرت می فرماید: حسد ایمان را می خورد همان گونه که هیزم آتش را.<sup>(۱)</sup>  
 ۶- پیامبر اکرم ﷺ می فرماید: روز قیامت اقوامی هستند که با داشتن حسناتی مانند کوه های مکه امر می شود ایشان را به آتش ببرید. گفته شد: یا رسول الله، آیا آن ها نماز می گذاردند؟ فرمود: آری، آن ها نماز می خواندند، روزه می گرفتند و پاره ای از شب را به عبادت مشغول بودند، لکن هرگاه بر ایشان چیزی از دنیا پیدای شد خود را بر آن می افکندند.<sup>(۲)</sup>  
 یعنی رعایت حلال و حرام را نمی کردند.

### حق الناس مانع قبولی عبادات است

۷- رسول خدا ﷺ می فرماید: به من امر شد که قوم خود را بترسان و بگو: در خانه های از خانه های من (یعنی مساجد) داخل نشوید در حالی که حقی از بندهای از بندگان من نزد شما باشد که به او ظلم نموده اید، به راستی نه توفتی بر محضر من به نماز ایستاده او را لعنت می کنم تا زمانی که آن حق را به صاحبش برگرداند.<sup>(۳)</sup>  
 ۸- همچنین پیغمبر ﷺ فرمود: صدای را مایکی است که هر شب بر بیت المقدس ندا می دهد: هر کس حرامی بخورد، خداوند هیچ عملی را از او نمی پذیرد؛ نه واجب و نه مستحب.<sup>(۴)</sup>  
 ۹- اگر آن قدر نماز بخوانید و بر پا بایستید که مگر در رخ های کوبیده در زمین بشوید و آنقدر روزه بگیرید که در ضعف مانند چوب های تراشیده شما این که مانند کمان های تیر، خمیده گردید خداوند این کارها را از شما نمی پذیرد مگر با ورع و تقوی که شما را از گناه باز دارد.<sup>(۵)</sup>

→ النبیة لکنیة قال نعم و لکن یناکم ان تریسوا علیها یرانا فتخرقوها. «بحار الأنوار، ج ۱۸۷، ص ۱۸۷»

۱. فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْإِيمَانَ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْخَطْبَ الْيَابِسَ. «حکم النبي، ج ۴۲۳، ص ۶»

۲. لَيَجِيئَنَّ أَقْوَامٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَهُمْ مِنَ الْحَسَنَاتِ كَجِبَالٍ تَهَامَةٌ فَيُؤَمَّرُ بِهِمْ إِلَى النَّارِ فَيَقِيلُ يَا نَبِيَّ اللَّهُ أَمْضَلُونَ قَالُوا كَانُوا يُصَلُّونَ وَ يَصُومُونَ وَ يَأْخُذُونَ وَ هُنَا مِنَ اللَّيْلِ لَيَكْفِيَنَّهُمْ كَانُوا إِذَا لَاحَ لَهُمْ شَيْءٌ مِنَ الدُّنْيَا وَ كَبُوا عَلَيْهِ. «بحار الأنوار، ج ۲۸۶، ص ۶۷»

۳. اوحى الله الى ان اندر قومك لا يَدْخُلُوا تَبَاتًا مِنْ بُيُوتِي وَ لَا خُرُوجًا مِنْ عِبَادِي عِنْدَ أَخِيهِمْ مَطْلَمَةً فَإِنِّي أَلْعَنُ مَا دَامَ قَائِمًا يُصَلِّي بَيْنَ يَدَيَّ حَتَّى يَرُدَّ بِتِلْكَ الْمَطْلَمَةِ. «بحار الأنوار، ج ۲۵۷، ص ۸۱»

۴. إِنْ لِيَّ مَلَكًا يُنَادِي عَلَى نَبْتِ الْمُقَدَّسِ كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ أَكْلِ حَرَامٍ مَا لَمْ يَنْعِلِ اللَّهُ بِهِ صَرْفًا وَ لَا عَدْلًا وَ الصَّرْفُ النَّافِلَةُ وَ الْعَدْلُ الْفَرِيضَةُ. «بحار، ج ۱۶، ص ۱۰۰»

۵. لَوْ صَلَّيْتُمْ حَتَّى تَكُونُوا كَالْحَنَابَا - وَ صَعَّمْتُمْ حَتَّى تَكُونُوا كَالْأَدْنَارِ مَا يَنْفَعُكُمْ ذَلِكَ إِلَّا بَوْرَجٍ. «بحار، ج ۸۹، ص ۷۴»